

Disciplinární odpovědnost soudců: vybrané problémy

JUDr. David Kosař, PrF MU
4775@mail.muni.cz

Struktura přednáškového bloku I.

1. Statistiky
  - ČR 1993-2002 vs. SR 1993-2002
  - ČR 2003-2010 vs. SR 2003-2010
  - Co z toho plyne?
2. Strukturální otázky
  - Kární žalobci, více či méně žalob, 3x a dost, slábnutí obvinění atd.
3. Specifické otázky (okruhy)
  - Alkohol
  - Jednání mimo talár (vztah soudce a politiky, dopravní přestupky)
  - Jednání v taláru (pořizování zvuk. záznamů, chování vůči účastníkům)
  - Rozhodovací činnost (svévolný výklad, nerespektování judikatury)
4. Dosud neřešené otázky
5. Případová studie: vztah soudce a politiky

Strukturální otázky

Strukturální otázky

- 4 klíčové otázky
  1. **kdo** by měl primárně podávat KN?
  2. v případě **pochybností** KN podat či nepodat? (je „méně opravdu více“?)
  3. **3x** a dost
  4. **„slábnutí“** obvinění (důvod pro jednoinstančnost)

Specifické otázky (vybrané judikované problémy)

Co kárné senáty už řešily

- Základní okruhy
  - Alkohol
  - Přestupky
  - Jednání mimo talár
  - Soudce a vystupování na veřejnosti
  - Průtahy & Jednání v taláru (pořizování zvukových záznamů, chování vůči účastníkům)
  - Rozhodovací činnost (svévolný výklad, nerespektování judikatury, nekompetentnost)
  - **Nechávám stranou:** TJ, „standardní“ průtahy

Alkohol I.

- Soudce přišel **na jednání** ve zjevně podnapilém stavu
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - Co když odmítl dechovou zkoušku?

Alkohol II.

- Soudce se pohybuje po soudu **v době úředních hodin** ve zjevně podnapilém stavu (nemá nařízeno jednání)
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Alkohol III.

- Soudce se pohybuje po soudu **mimo úřední hodiny** ve zjevně podnapilém stavu
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Alkohol IV.

- Soudce přišel **v pracovní den do restaurace** na oběd ve zjevně podnapilém stavu a začal sprostě nadávat obsluze a dalším hostům
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Alkohol V.

- Soudce se o víkendu opil na soukromém večírku takovým způsobem, že ho musel ošetřit lékař (resp. musel být odvezen na záchytku)
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Alkohol VI.

- Soudce řídil motorové vozidlo ve zjevně podnapilém stavu a policisté mu naměřili 1,5 promile
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Alkohol VII.

- Soudce řídil motorové vozidlo ve zjevně podnapilém stavu a policisté mu naměřili 0,6 promile
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Alkohol VIII.

- Soudce řídil motorové vozidlo ve zjevně podnapilém stavu, nicméně policejní hlídce odmítl dechovou zkoušku
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Alkohol IX.

- Soudce řídil motorové vozidlo, překročil povolenou rychlost, odmítl dechovou zkoušku a z místa kontroly policistům ujel i přesto, že mu bylo zakázáno řídit motorové vozidlo
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky I.

- Soudce zavinil dopravní nehodu, při níž došlo k těžkému ublížení na zdraví
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky II.

- Soudce **zavinil dopravní nehodu**, při níž došlo k závažnému poškození majetku, nicméně k ublížení na zdraví nedošlo
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky III.

- Soudce jel vozem Subaru Impreza **v obci rychlostí 110 km/h**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky IV.

- Soudce úmyslně poskytl nepravdivé údaje o dopravní nehodě, jejímž byl účastníkem
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky V.

- Soudce pokácel stromy v obecním lese bez příslušného povolení
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky VI.

- Soudce po manželské hádce **napadl manželku a zbil ji**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Přestupky VII.

- Soudce **odcizil v obchodě zboží v hodnotě 500 Kč**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?
  - + ne bis in idem

Jednání mimo talár I.

- Soudce **se na vesnické zábavě porval**, způsobil svému sokovi drobné ublížení na zdraví, ostatním hostům hrubě nadával a vyhrožoval jim, že jim „urazí ruce”
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání mimo talár II.

- Soudkyně **na veřejnosti vulgárně nadávala svému manželovi** a vyhrožovala mu, že mu nebude „půjčovat” děti
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání mimo talár III.

- Soudce **dlouhodobě neplní své závazky vůči věřitelům**, kterým po splatnosti dluží 5 mil. Kč (200.000 EUR)
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání mimo talár IV.

- Soudce **kontaktoval soudce nižšího soudu**, kterého se vyptával na věc jeho přítelkyně
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání mimo talár V.

- Soudkyně se zúčastnila soutěže **Miss monokiny**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Soudce a vystupování na veřejnosti I.

- Soudce **vystoupil v rozhlase**, kde krátce okomentoval svůj rozsudek
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Soudce a vystupování na veřejnosti I.

- Soudce **vystoupil v rozhlasu**, kde se vyjádřil ke správě soudnictví a jiným otázkám týkajícím se justice
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Soudce a vystupování na veřejnosti II.

- Soudce **vystoupil v televizi**, kde kritizoval rozsudek Nejvyššího soudu
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Soudce a vystupování na veřejnosti III.

- Soudce napsal článek do komentářové sekce denního tisku, kde kritizoval rozsudek Nejvyššího soudu
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Soudce a vystupování na veřejnosti IV.

- Soudce napsal článek do odborného časopisu, kde kritizoval rozsudek Nejvyššího soudu
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Soudce a vystupování na veřejnosti V.

- Soudce **podepsal petici kritizující předsedu Nejvyššího soudu**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Průtahy I.

- Soudce **pozdě vypravil rozsudek**, kvůli čemuž byl obviněný propuštěn z vazby
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Průtahy II.

- Soudce **pozdě vypravil rozsudek**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Průtahy III.

- Soudce **překročil vazební lhůtu**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Průtahy IV.

- Průtahy **vs.** výkonnost
  - Kde leží správná hranice?
  - v SR jsou k dispozici aspoň statistické výkazy
  - v ČR jen směrná čísla

Jednání v taláru I.

- Soudce **ztratil spis**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru II.

- Soudce **opustil pracoviště v době, kdy měl nařízeno jednání**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru III.

- Soudce **nebyl na pracovišti** v úředních hodinách soudu (neměl nařízeno jednání)
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru IV.

- Soudce **zaspal jednání**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru V.

- Soudce **zaspal jednání** a následně **fiktivně** vyplnil zápis z tohoto jednání, zaprotokoloval **fiktivní** závěrečnou řeč a ve věci vynesl rozsudek, jako by ve věci bylo jednáno
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru VI.

- Soudce jednu ze stran při jednání okřikoval, vysmíval se jejím právním názorům, označil její návrhy na dokazování za „nesmyslní“ a dalšími gesty dával najevo, že považuje argumentaci této strany za chabou
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru VII.

- Soudce *ex post* pozměnil protokol o hlavním líčení
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru VIII.

- Soudce vydal pokyn **nevpouštět do jednací síně účastníky s mobilem a jinou záznamovou technikou**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Jednání v taláru VIII.

- Soudce vyznačil nabytí právní moci na usnesení, **které nebylo řádně doručeno**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost I.

- Soudce **nerespektoval kasační nález Ústavního soudu** (závazný právní názor odvolacího soudu) **v téže věci**, přičemž svůj odlišný závěr **neodůvodnil**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost II.

- Soudce **nerespektoval kasační nález Ústavního soudu** (závazný právní názor odvolacího soudu) **v téže věci**, nicméně svůj odlišný závěr **detailně odůvodnil**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost III.

- Soudce **nerespektoval kasační nález Ústavního soudu** (závazný právní názor odvolacího soudu) **v obdobné věci**, přičemž svůj odlišný závěr **neodůvodnil**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost IV.

- Soudce **nerespektoval kasační nález Ústavního soudu** (závazný právní názor odvolacího soudu) **v obdobné věci**, nicméně svůj odlišný závěr detailně **odůvodnil**
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost V.

- Soudce v rozsudku přijal právní názor, který **je zjevně v rozporu** se zněním zákona
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost VI.

- Soudce má dlouhodobě **nejvyšší procento zrušujících rozhodnutí** odvolacím soudem
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Rozhodovací činnost VII.

- Soudce **kompletně okopíroval rozsudek svého kolegy** v podobném případě, přičemž nezměnil rody a v odůvodnění uvedl i částky náhrady škody z „kopírovaného” rozsudku
  - Vinen/Nevinen
  - Sankce?

Dosud nejudikované problémy

Co zatím kárné soudy neřešily

- Dosud nejudikované otázky
  1. soudci a **sociální média/Internet**
  2. soudci a **úvazky/příjmy** „mimo talár”
  3. **neslučitelnost** funkce soudce (např. členství soudce v Arbitrážní komisi FAČR)
  4. soudci a **aktivity jejich partnerů**
  5. **vaše podněty?**

Vztah soudce a politiky

Struktura bloku „vztah soudce a politiky“

- Pojem “politika” => “politická otázka”
- Členství soudců v politických stranách
- Soudce a „poradenství“ (soudce jako „přítel politika na telefonu“)
- Soudce a přednášky (kde a za kolik přednášet)
- Soudce a veřejné vystupování (co a kde říkat)
- Soudce a Internet
- Soudce a večírky (kam chodit)
- Soudce (soudní funkcionáři) a lobbying (kam až zajít)
- Politické aktivity manžela/partnera soudce
- Doporučení = hot line (institucionální aspekt) a transparence

Pojem „politika“

- “politika” (**politics**) vs. „politika“ (**policy**)
  - Širší (NGOs, think tanky, odbory apod.)
  - Užší (trestní stíhání politiků, majetkové spory, rozvody...)
- Lepší termín = „**politikum**“ či „**politická otázka**“
  - Výše DzP, ochrana ŽP, reakce na ek. krizi, povinné očkování, novely ústavy/zákonů...
  - Je jedno kde a s kým, **klíčové je „o čem“**
- Blíže viz Smekal, Hubert – Pospíšil, Ivo et al. *Soudcokracie, nebo judicializace politiky? Vztah práva a politiky (nejen) v časech krize*. Brno: MUNI Press, 2013.

Členství soudců v politických stranách I.

- Evergreen...
  - Ale ZSS stále mlčí... [x § 4(4) ZÚS či § 3(3) KVOP)
- **2 názory**
  1. Úst&ZSS implicitně zakazuje => odvolání z fce?
  2. Co není zakázáno, je dovoleno
- **Problém je komplexnější:**
  1. Co účast na politických mítincích?
  2. Co dary soudců politickým stranám?
  3. Co pomoc při fundraisingu?
- Blíže viz Vojtěch Šimíček, Může být soudce členem politické strany?, Jiné právo, 24. 6. 2008, <http://jinepravo.blogspot.cz/2008/06/me-bt-soudce-lenem-politick-strany.html>.

Členství soudců v politických stranách II.

- Ethical Principles for Judges (Canada)

D3. Judges should refrain from:

- (a) membership in political parties and political fundraising;
- (b) attendance at political gatherings and political fund raising events;
- (c) contributing to political parties or campaigns;
- (d) taking part publicly in controversial political discussions except in respect of matters directly affecting the operation of the courts, the independence of the judiciary or fundamental aspects of the administration of justice;
- (e) signing petitions to influence a political decision.

- **UKSC Guide to Judicial Conduct (2009)**

3.3 Each Justice will refrain from any kind of party political activity and from attendance at political gatherings or political fundraising events, or contributing to a political party, in such a way as to give the appearance of belonging to a particular political party. They will also refrain from taking part in public demonstrations which might diminish their authority as a judge or create a perception of bias in subsequent cases. They will bear in mind that political activity by a close member of a Justice's family might raise concern in a particular case about the judge's own impartiality and detachment from the political process.

Soudce a „poradenství“

- soudce jako „přítel politika na telefonu“
- velmi nebezpečné, ale bohužel poměrně časté
  - nejen v konkrétních věcech...
  - ... ale i při přípravě legislativy apod.
  - pokud chtějí politici expertízu soudců, mají najímat soudce v důchodu
- je jen otázka, kdy se to provalí...
- **kauza Čunek** je mementem pro celou českou justici
  - Rozhodnutí VS v Praze ze dne 7. 9. 2010 sp. zn. 2 Ds 1/2010 stojí za přečtení...

Soudce a přednášky

- **Kde přednášet?**
  - Nejen setkání politických stran
  - i NGOs (LLP, EPS apod.) mají svou politickou agendu + stejně tak think tanky + stejně tak odbory + stejně tak KDP atd.
- **Za kolik přednášet?**
  - Separátní otázka
  - Vysoké příjmy (v řádech stovek tisíc a výš za rok) za externí přednášení je samo o sobě problematické (viz soudce jako plátce DPH...)
- Pomoc při **fundraisingu** = ještě větší problém

Soudce a veřejné vystupování I.

- Účast na **veřejných shromážděních** a jiných politicky zaměřených mítincích
  - Např. Děkujeme odejděte, Holešovská výzva, Rekonstrukce státu, demonstrace proti odvolání ministra spravedlnosti, kontrademonstrace proti extrémistům apod.
- Podepisování politických **petic**
- Účast v **politických televizních pořadech**
  - Např. Otázky Václava Moravce, Hyde Park etc.
- **Vyjadřování se do novin** k aktuálním politickým otázkám

Soudce a veřejné vystupování II.

- [Ethical Principles for Judges](#) (Canada)

D3. Judges should refrain from:

(d) taking part publicly in controversial political discussions **except in respect of matters directly affecting the operation of the courts, the independence of the judiciary or fundamental aspects of the administration of justice;**

- **UKSC Guide to Judicial Conduct (2009)**

3.4 However, the Justices recognise that it is important for members of the Court to deliver lectures and speeches, to take part in conferences and seminars, to write and to teach and generally to contribute to debate **on matters of public interest in the law, the administration of justice, and the judiciary.** Their aim is to enhance professional and public understanding of the issues and of the role of the Court.

- **Code of Conduct for U.S. Judges (2009)**

Canon 4C. A judge may attend fund-raising events of law-related and other organizations although the judge may not be a speaker, a guest of honor, or featured on the program of such an event. Use of a judge's name, position in the organization, and judicial designation on an organization's letterhead, including when used for fund raising or soliciting members, does not violate Canon 4C if comparable information and designations are listed for others.

Soudce a Internet

- Soudce a **blogy**
  - Poměrně aktuální a relevantní v ČR
- Soudci a **Facebook**
  - „lajkování“
  - „přátelé“ (friends) mezi politiky, advokáty apod.
  - komentáře na FB (k právním problémům)
  - fotky na FB
- Soudci a **Twitter**
  - V ČR zatím marginální, ale v USA, UK, IRL velmi aktuální

Ostatní (?spíše etické?) otázky

Soudci a večírky

- Problém spíše pražských soudců (aneb Brno je vesnice)
- Opět pozor na fundraising

Soudci (soudní funkcionáři) a lobbying

- V Parlamentu v souvislosti se „soudcovskými“ zákony
- U MSp o peníze...
- Delikátní otázka = Kam až zajít?

Politické aktivity manžela/partnera soudce

- Viz Markéta Langerová – Ivan Langer (kauza Tykadla)

Závěry I.

- Etika soudce
    - = v současnosti **individuální zodpovědnost každého soudce**
  - Pohled veřejnosti na soudcovský stav je vždy utvářen na základě chování **nejhoršího** z jeho členů
    - Důvěra šla od r. 1992 dolů... (viz **graf**)
    - Stačí jeden soudce co zaspí jednání a zfalšuje zápis...
    - Nelze čekat, až to „praskne“
- => nutnost **institucionálních** (samočisticích) **mechanismů**

Závěry II.

- Doporučení
  1. „Hot line“
    - „Etická rada“ => **poradní stanoviska**
    - Práce pro SU? Doplněk k Etickému kodexu?
    - Viz USA, Kanada či Francie
  2. **Zvýšit transparentnost**
    - Členství v politických stranách
    - Majetková přiznání
    - Účast na konferencích
    - Přijatá plnění nad rámec platů za výkon funkce soudce (dary, další příjmy, cestovné...)
    - Viz „financial disclosure report“ v USA
    - <http://www.judicialwatch.org/wp-content/uploads/2013/11/John-G-Roberts-Jr-Financial-Disclosure-Report-for-2009.pdf>

Děkuji za pozornost!

JUDr. David Kosař, PrF MU
4775@mail.muni.cz